

Column: Narcisten zijn niet 'eigenlijk heel onzeker'

507 woorden • leestijd is 3 minuten

'Diep vanbinnen is hij eigenlijk heel onzeker.' Ik denk dat we dit allemaal weleens hebben gehoord als het ging om iemand die wel érg met zichzelf ingenomen was.

Het is een intuïtief aansprekend idee: dat mensen hun onzekerheid overstemmen door hoog van de toren te blazen en uit te halen naar eenieder die hun opgepompte zelfbeeld bedreigt. Toch is er geen enkele aanwijzing dat dit idee klopt.

Artikel

21 dingen waaraan je een narcist herkent

» [Lees verder](#)

Hoewel dit soort overcompensatie ongetwijfeld kan optreden, is ook met geavanceerde onderzoeksmethoden niet overtuigend aangetoond dat narcisten onbewust een negatief zelfbeeld hebben. Hetzelfde geldt voor de veronderstelling dat ze als kind te weinig aandacht, warmte of liefde hebben gehad of dat hun ouders te hoge eisen stelden, waardoor ze zich nooit goed genoeg voelden. Natuurlijk kunnen ouders met deze vormen van affectieve verwaarlozing veel schade aanrichten, maar narcisme is nu net niet het meest waarschijnlijke effect.

Naast een belangrijke genetische component, lijkt het er veel meer op dat narcisme in de hand wordt gewerkt door ouders die hun kind overmatig bewonderen en op een voetstuk zetten; het kind overwaarderen, alles wat het doet geweldig vinden (bijvoorbeeld een heel middelmatige tekening de hemel in prijzen), normovertredingen tolereren en het kind de boodschap geven dat het heel bijzonder is.* Het beeld dat de ouders van hun zoon of dochter hebben, wordt overgenomen door het kind (dit gebeurt vanaf een jaar of 8), dat zichzelf ook heel geweldig gaat vinden zonder er iets voor te hoeven doen. En ook meent boven de sociale normen te staan die voor anderen gelden.

Zo'n bijzondere persoon staat ook niet op gelijke voet met anderen. Die zijn 'minder' – met als gevolg dat het kind ook niet leert gelijkwaardige relaties met anderen op te bouwen, met wederzijdse betrokkenheid. Het zal in contact met anderen eerder de rol van 'baas' kiezen en als volwassene ook eerder een leidinggevende positie krijgen. Niet toevallig hebben narcisten een bovengemiddelde testosteronspiegel.** Testosteron, ook wel het leiderschapshormoon genoemd, zorgt voor een sterke competitiedrang, dus beter willen zijn dan anderen, voor dominant gedrag, risicovol gedrag en een hoge dosis zelfvertrouwen. Dus niks 'eigenlijk heel onzeker'.

Volgens Amerikaanse onderzoekers is narcisme in onze tijd sterk toegenomen. Ik denk dat we dat hier ook wel herkennen: jonge mensen die later beroemd willen worden zonder nog te weten met welk talent, en steeds meer mensen die menen dat gebods- en verbodsborden alleen voor ánderen gelden. Dat zou best eens kunnen samenhangen met het feit dat veel ouders hun kinderen de boodschap geven dat ze heel bijzonder zijn – mogelijk als gevolg van hun eigen narcisme, met het kind als verlengstuk van hun bijzondere zelf. De gevolgen ondervinden mensen in het onderwijs: ouders die een hoop stampeien maken omdat hun kind een hoger cijfer of een hogere vervolgopleiding waard is, en de docent de schuld geven als dat niet lukt. Een beetje meer nederigheid bij de ouders zou de werkbelasting in het onderwijs weleens flink kunnen verlichten, en de rest van de samenleving ten goede komen.

Roos Vonk is hoogleraar psychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen en schrijft over psychologie op www.facebook.com/roosvonk1

* Thomaes, S., e.a., *What makes narcissists bloom?*, Development and Psychopathology, 2009

** *Testosterone, cortisol and the dark triad*, Personality and Individual Differences, 2016

NARCISME // 26 OKTOBER 2017

Roos Vonk verbaast zich graag over menselijke eigenaardigheden. In haar column voor Psychologie Magazine schrijft ze over de psychologie van het dagelijks leven.

» [profiel van Roos Vonk](#)

Meer over

Narcisme

Mensen met een narcistische persoonlijkheidsstoornis functioneren op het eerste gezicht prima: ze zijn charmant, welbespraakt en autonoom. Maar achter het imponerende masker van de narcist liggen leegte, angst en depressiviteit op de loer.

BEKIJK DIT THEMA

— >> DIT VIND JE MISSCHIEN OOK INTERESSANT << —

